

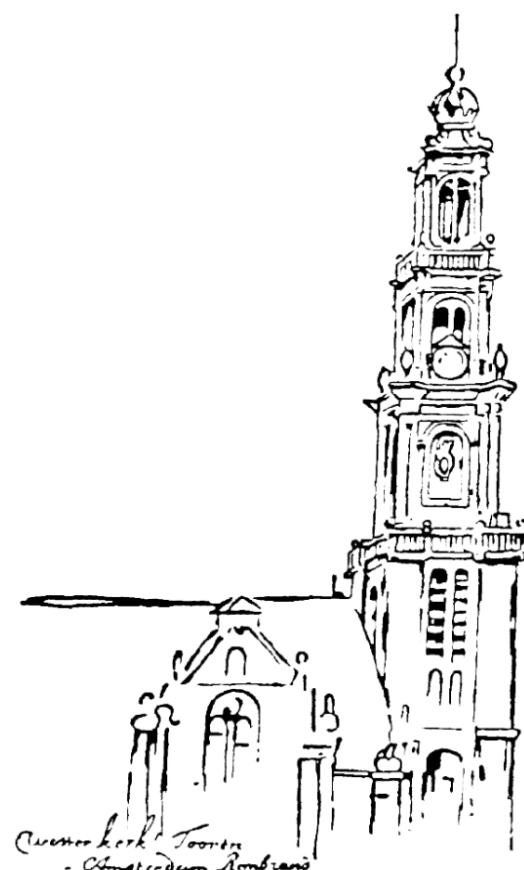
Woorden uit de Wester 2020

Tekst onlinedienst

24 mei

Woorden voor de dag

23 t/m 29 mei

Tekst onlinedienst vanuit de Westerkerk
op 24 mei 2020
dr. Cristina Pumplun

Ook vanmorgen beginnen wij deze online cantatedienst met de woorden:

"Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heer Jezus Christus!" (1 Kor 1:3)

Deze woorden klinken gewoonlijk aan het begin van kerk- en cantatediensten in de Wester. En zo hebben ze de eeuwen door in kerkdiensten geklonken: in het spoor van één van de eerste schrijvers van het christendom: Paulus.

Paulus schreef brieven aan de nog prille christelijke gemeenschappen in de eerste eeuw. Hij groet met deze woorden zijn lezers aan het begin en soms ook het einde van zijn brieven. Hij wenst hen zo het beste toe: met genade en vrede.

Is zo'n begroeting dan alleen een formele binnenkomer? Een retorische frase zoals die indertijd gebruikelijk was? Zeker niet, want met deze woorden plaatst Paulus alles wat hij verder zal zeggen en schrijven in het licht van Gods liefde. Ook het eerste woord in de groet - "genade" - laat zich het beste omschrijven als de ervaring gezien en geliefd te worden: gewoon, omdat je een mens bent - met al je hebbelikheden en onhebbelikheden.

Eeuwenlang hebben mensen zich het hoofd gebroken hoe dat toch zit met die genade: theologisch, filosofisch... Maar – ten diepste – laat zij zich niet vatten. En waar theorieën en *beschrijvende* woorden tekort schieten als het om liefde gaat, om hoop en troost – en ja, ook om *genade* - daar schiet de eeuwen door de poëzie te hulp – en de muziek!

De Duitse dichter Paul Fleming leefde aan het begin van de 17^e eeuw, zowaar geen gemakkelijke tijd. De bloedige 30jarige oorlog was nog in volle gang. De pest – het virus van die tijd - woedde. 24 jaar oud, na afronding van een studie medicijnen en filosofie, nam Fleming deel aan een diplomatieke missie: een reis door Rusland naar Perzië. Een gewaagd plan. Natuurlijk: economisch diplomatiek succes was het doel.

Maar je vraagt je af of het wel verstandig is, om onder zulke omstandigheden zoiets te ondernemen. Anderzijds: hoe lang kun je een crisis je leven laten bepalen? Op een gegeven moment moet je ook weer wat durven, toch? Zeker als je jong bent en wat wilt bereiken in het leven.

Maar dat dubbele gevoel, dat het enerzijds eens moet zijn afgelopen met stilstand en thuis blijven – stay safe! - en anderzijds de angst of het wel het goede moment is, om erop uit te gaan of open? De zaken weer oppakken? Dat dubbele gevoel spreekt uit een lied dat Fleming schrijft aan de vooravond van de grote reis: "In allen meinen Taten". Het werd een geliefd kerklied in Duitsland. Het vierde couplet klinkt in het Nederlands zo:

"Ik vertrouw op *Gods* genade,
die mij voor al wat mij kan schaden
en onheil brengt, bewaart.
Als ik leef naar zijn geboden,
zal niets mij deren, noch overkomen,
aan niets zal het mij ontbreken,
wat mij dient."

Een intens Godsvertrouwen draagt deze verzen, een overgave aan het bestaan, wat een mens ook overkomt. Ja, gemis zal er zijn, want je bent een kwetsbaar mens, maar Gods genade is de kracht die je draagt.

Honderd jaar later schrijft Johann Sebastian Bach op deze tekst een cantate. Het vierde couplet lijkt wel dansmuziek. Het vertrouwen op Gods genade klinkt in een virtuoos gezongen en gespeelde aria: Bach's getuigenis, dat - wat ook op onze weg mag komen – Gods liefde ons zal dragen.

Woorden voor de dag vanuit de Wester

23 mei 2020

Verweesd

Morgen de zondag tussen
Hemelvaart en Pinksteren
staat te boek als 'Wezenzondag'

(berucht bij preekvoorzieners:
dominees zijn net mensen:
lekker lang weekend vrij
weg-wezen-zondag dus eigenlijk)

naar een woord van Jezus
'Ik zal jullie niet
als wezen achterlaten,
Ik kom bij jullie terug'.

En zo verrijkt dit thema van
het uitzien naar
vol verwachting klopt ons hart
hoopvol uitkijken naar
kome wat komt
het nu met het perspectief
van vervulling verrijkend
ooit wanneer dan ook
ons soms zo intens
verweesde leven

(Herman Koetsveld)

Woorden voor de dag vanuit de Wester

25 mei 2020

Een heilige maaltijd

Die zondag bracht ieder brood van huis mee
Ieder had het in een eigen schaal gelegd
Alle schalen werden in een kring gezet
Wie er waren zaten in een respectvolle kring
Er was nabijheid en afstand
Er was vertrouwen dat waar twee of drie
Twee of drie of meer in Zijn naam
Hij zou er zijn over alle afstanden heen
Ze vroegen om zijn zegen voor dit brood
Ze dachten aan wie tekort kwamen
Ze dachten aan wie afgesneden waren
Ze waren stil.
Een kaars brandde
Het orgel speelde Ubi Caritas est et amor
Doe wat je gelooft en belijdt
Ieder ging haar huis met dat brood in die schaal
Ieder deelde met wie gedeeld kon worden.
Men vierde een heilige heilschenkende maaltijd.

*(Marinus van den Berg - op zoek naar nieuwe regels en vormen:
graag wat meer fantasie, creativiteit en moed in de anderhalvemeterkerk)*

Woorden voor de dag vanuit de Wester

26 mei 2020

Op het marktplein van Hengelo is onderstaand gedichtje op het voormalige marktmeesterhuisje aangebracht. Een versje met een knipoog. Maar waaraan zo gewenst ook nog wel wat diepere gedachten aan te verbinden zijn.

Zoekruimte

De theoloog
spreekt streng
't is god of 't is niets!

De marktvrouw
vraagt vrolijk
anders nog iets?

(Herman Koetsveld)

Woorden voor de dag vanuit de Wester

27 mei 2020

Elke dag een kaars

Er bestaat een elke dag parfum
Je naam is een parfum las ik in de bijbel
Elke dag is ook een dag voor een kaars
Een kaars voor wie geen naam heeft
Een kaars voor wie onderschat wordt
Een kaars voor wie een goede geur verspreidt
Een kaars voor wie onkreukbaar blijkt

Er bestaat een elke dag leven.
Elke dag telt
Stap voor stap herstellen
Elke dag langzaam en onzeker
Ook de dagen die stil lijken te staan
Dagen voor een kaars
Dagen om de hoop te voeden.

Elke dag een dag om een kaars aan te steken
Om het vertrouwen te versterken
Om toch licht te vermoeden
Elke dag een kaars voor de naasten
Voor wie een steun zijn in zware tijden
Een kaars voor de lange donkere trap naar boven
Om verder te zien dan je kijken kunt.

(Marinus van den Berg)

Marinus van den Berg is momenteel betrokken bij de revalidatie van ICU-corona patiënten. Hij ontving in zijn brievenbus de bestelde Westerkerk-kaarsen.

Woorden voor de dag vanuit de Wester

28 mei 2020

De revolutie van Pinksteren

Pinksteren? Waar ging dat ook al weer over? In elk geval over twee dagen vrij. En over de grootste revolutie in de geschiedenis van de mensheid. Dat laatste perspectief kunnen we goed gebruiken nu we naar een nieuwe fase van het Corona-tijdperk gaan.

Het Pinksterverhaal kent nogal wat varianten. De bekendste is die van de evangelist Lukas. Hij vertelt over een clubje leerlingen van Jezus, ergens in Jeruzalem. Blijf wachten, had hun Heer gezegd. Op wat? Dat blijkt. Op het joodse oogstfeest, vijftig dagen na Pasen, ontvangen zij niets minder dan de heilige Geest. Dat wordt een wervelende toestand. Sommige omstanders vermoeden overmatig alcoholgebruik. Maar zelfs zij worden geraakt door de eenstemmigheid en het wederzijdse begrip tussen mensen van verschillende kleur en taal. Wat gebeurt hier? Taalbarrières, culturele grenzen, sociaaleconomische scheidslijnen, religieuze verschillen niet te vergeten: ze worden plotsklaps allemaal doorbroken. De Franse Revolutie kennen we als het geboorteuur van het moderne vrijheidsbegrip. Maar lang daarvoor is Pinksteren het feest van de gelijkheid.

Onze stad kent een grote diversiteit aan nationaliteiten, sociale omstandigheden, seksuele voorkeuren en levensbeschouwelijke richtingen. Maar er zijn ook veel barrières en scheidslijnen. Een virus maakt geen onderscheid – en dat verbindt ons voor even. Maar de effecten van de crisis, zowel economisch als qua gezondheid, zullen verschillen tussen Amsterdammers eerder groter dan kleiner maken. Reden om met volle inzet te werken aan wederzijds begrip – en blij te zijn met de vele initiatieven in die richting.

Nog beter is het om dit jaar Pinksterfeest te vieren. Om samen een bewuste stap te zetten naar een nieuw normaal. Het jodendom beleeft al eeuwen dat er maar één God is. Nu, in de Pinksterervaring, breekt het besef door dat die ene God alles en iedereen omvat. Met het gedurfde woord 'Geest' heeft de kerk er voor gekozen om aan te sluiten bij iets binnen in ons. Daar leeft een – vaak sluimerend - verlangen. Naar gelijkheid. Naar eendrachtig samenleven te midden van veel

verschil. Naar liefde wel het meest. Aanstekelijk voor ieder mens. Met deze revolutionaire boodschap gaan de leerlingen 'in Jezus naam' de boer op. Zoals historicus Tom Holland nog onlangs in *De Balie* betoogde, raakten velen binnen de kortste keren overtuigd en werd de wereldgeschiedenis ingrijpend beïnvloed. Niet normaal meer.

Pinksteren is een vroege vorm van globalisering. Elk mens en elk volk heeft zijn wortels in de Geest die aan ieders eigen bestaan voorafgaat. De betekenis daarvan is revolutionair. Kijk alleen maar naar drie belangrijke alternatieve 'geesten': die van macht, geld en zo-is-het-nu-eenmaal. Op Pinksteren waait er een andere Geest. Een Geest die alle bestaande verhoudingen van winners en losers ondersteboven keert. Die als 'adem van God' elk mens het leven inademt. En ja, dan is elk mens oneindig van waarde. Dan is elke gedachte aan meer of minder tussen mensen principieel onmogelijk.

De Geest forceert zelden. De doorbraak van gelijkheid tussen mensen heeft lang geduurd, zeker ook binnen de kerk. De weerstand bleek groot. Zonde is dat. Maar altijd wekt zij (het Hebreeuwse woord voor geest is vrouwelijk!) het verlangen naar 'een morgen die beter is dan vandaag'. Coronatijd doet die geest flink waaien: wereldwijd verlangen velen naar een schonere en eerlijker wereld. De Geest 'roept': let op de mensen die achterblijven, laat niemand verkommeren in vluchtelingenkampen, zie naar elkaar om, sta op tegen schone schijn.

Als alles zijn gangetje gaat, dan merk je soms niet veel van de Geest. Maar als het spannend wordt, als het om echte keuzes gaat, dan wervelt H/Zij dat het een lieve lust heeft. En spannend is het in deze tijd. De wereld zit te springen om een 'nieuw normaal', om een herschepping die zijn weerga niet kent. Kortom: hoog tijd om samen Pinksteren te vieren.

Herman Koetsveld (predikant Westerkerk) en Tim Vreugdenhil (stadspredikant bij Protestantse Kerk Amsterdam)

Woorden voor de dag vanuit de Wester

29 mei 2020

Pinksteren 2020

Er is een geest die laat zich niet opsluiten
Er is een geest die waait waar zij wil

Er is een geest die ons kan vernieuwen
Er is een geest die ons verdriet kan troosten

Er is een geest die in ons krachtig kan worden
Er is een geest die ons kan inspireren

Er is een geest die ons bereikt
in mensen die naar elkaar omzien

Er is een geest die in vele talen spreekt
die ons creatief maakt in moeilijke tijden

Er is een geest die dodende eenzaamheid
om kan buigen in nieuwe tweezaamheid

Ik bid: Kom Schepper Geest

(Marinus van den Berg)

WESTERKERK

AMSTERDAM